

SYNDIKAATTIPIIRTÄJÄN ARKEA

Tove Janssonin uudenvuodentervehdyksenä lukijoillemme julkaisemme tässä alun hänen mainosta novellistaan Sarjakuvapiirtäjä. Novelli pohjautuu osin hänen omiin syndikaattikokemuksiinsa 1950-luvulta. Novelli on julkaistu suomeksi kokoelmassa Nukkekaappi, joka ilmestyi 1980 WSOY:n kustantamana.

Lehti oli julkaissut Blubbya melkein kaksikymmentä vuotta kun Allington lopetti ja sarjaa täytyi jatkaa toisella piirtäjällä. Sillä hetkellä oli materiaalia vain pari viikoksi eteenpäin ja oli kiire, sopimus toisten maiden kanssa sisälsi vähintään kahden kuukauden varmuusmarginaalin. Ja Blubbyhan oli hieno sarja ja hyvin vauhdikas, ei sitä voinut tehdä kuka tahansa. He ottivat joukon piirtäjiä kokeelle ja antoivat heille paikan lehdessä, siten säästyivät aikaa työn valvontaan. Sama tehtävä tietysti kaikille. Muutaman päivän kuluttua poistettiin kaksi piirtäjää käyttökelvottomina ja heidät korvattiin kahdella muulla. Tarkkailija kiersi ja katsoi pari kertaa päivässä ja koetti auttaa heitä tajuamaan mistä oikein oli kysymys. Hän oli pitkä mies jonka nimi oli Fried. Hänellä oli huono selkä, luultavasti siksi että hänen täytyi alituisesti kumartua piirtäjien työpöytien yli. Tämä uusi piirtäjä oli nuori ja hänellä tuntui olevan kunnianhimoa, hän oli kenties paras kaikista mutta ei vielä hyvä.

Teidän täytyy muistaa, Fried sanoi, teidän täytyy koko ajan pitää mielessänne että jännityksen on noustava. Teillä on kolmen tai neljän kuvan sarja, hätätilassa viiden mutta ei mielellään. Hyvä. Ensimmäisessä te laukaisette edellisen päivän jännityksen. Kuva, ratkaisu, peli voi jatkua. Te rakennatte uuden jännityksen kuvassa kaksi ja vahvistatte sitä kolmannessa ja niin edelleen. Olen sanonut sen teille. Te olette hyvä mutta te syvennytte liikaa yksityis-

kohtiin, kommentteihin, korukuvioihin jotka häiritsevät punaista lankaa. Sen pitää olla suora, yksinkertainen ja kulkea kohti huippua, klimaksia, ymmärrättehän.

Tiedän, sanoi Samuel Stein, tiedän. Minä koetan.

Ajatelkaa ihmistä joka ottaa lehden kateensä, Fried jatkoi. Hän on väsynyt, huonolla tuulella, hänellä on kiire työhön. Hän silmäilee etusivun otsakkeet ja syvenyy sarjoihin. Hän ei juuri sillä hetkellä voi tajuta hienouksia, sitä me emme voi vaatia häneltä. Mutta hänen uteliaisuutensa tarvitsee pientä jännitettä ja hän tahtoo naurahtaa, virmistellä hetken ajan jollekin sukkeluudelle, sehän on luonnollista, vai mitä. OK, hän saa sen kaiken. Me annamme sen hänelle. Se on tärkeää. Ymmärrättekö mitä tarkoitan?

Kyllä, Stein vastasi, olen kyllä ymmärtänyt sen koko ajan. On kysymys vain siitä että kaiken täytyy sujua niin nopeasti. Minä en ikään kuin ennätä saada mukaan kaikkea ja samalla tehdä jotakin joka on hyvää, todella hyvää.

Hyvä siitä tulee, kyllä se siitä alkaa sujua, Fried sanoi. Ottakaa rauhallisesti. Voin sanoa teille näin meidän kesken että te olette parhaiten joukossa, viivan käsittely on OK ja te selviätte taustastakin. Nyt menen eteenpäin.

Huone oli hyvin pieni ja siinä oli ruskeat seinät, se oli oikeastaan vain tila josta suuren osan veivät täyteen sulottu hyllyt ja kaapit, pöytä oli iso ja raskas vanhan ajan pöytä jossa oli laatikoi-

ta lattiaan asti. Seiniä peittivät nauloihin kiinnitetty paperiniput, vanhat almanakat ja ilmoitukset, omituiset julisteet ja tiedotukset, kaikista sai vaikutelman elämästä joka oli mennyt ohi jo kauan sitten ja kadonnut koska kellään ei ole ollut aikaa siivota. Samuel Stein piti huoneesta, hän sai siitä tunteen että oli piilossa, turvassa kahden kesken työssä kanssa. Ja hän piti siitä että oli osa suuren arvokkaan sanomalehden koneistosta, että sai tuntea kunnioitusta.

Huone oli hyvin kylmä. Hän nousi ja kylmyys tuli heti lähemmäksi. Koko ajan hän kuuli painokoneiden etäisen kumean jyskytyksen ja sen ylitse katuliikenteen äänet. Hän paleli. Oven vieressä riippui työtakki ja villatakki, hän puki villatakin ylleen ja pisti kätensä taskuihin. Oikeasta taskusta Samuel Stein löysi paperilapun, luettelon, hän luki sen seisten ikkunan edessä. Käytetty, siinä luki hyvin pienellä käsialalla, hiihto luitelu ym. pilanteko hallituksesta ja moderni taide käynyt tanssisisissä 1 naamiaisissa 2 cocktail. gangsteri astronautti 3 krt. Rakkaus ja vampit out lihamureke tussi vaaleampi tausta pesu soitak.

Tässä huoneessa oli työskennellyt joku sarjakuvanpiirtäjä ja takki oli hänen. Stein tuli uteliaaksi ja aukaisi yhden laatikon. Siellä oli tavallinen sekoitus kynänpätkiä, teippiä, tyhjiä tussipulloja, klemmareita ja kaikkea muuta rojua. Mutta sotku oli ehkä tavallista pahempi, kaikki oli myllätty kuin raivopuuskassa. Hän aukaisi toisen laatikon. Se oli tyhjä,

aivan tyhjä. Hän jätti muut laatikot rauhahan ja pani teeveden kuumenemaan, lattialla ikkunan luona oli keittolevy. Kenties tässä huoneessa oli istunut juuri Allington. Ehkä hän ei koskaan tehnyt työtä kotona, kenties hän istui täällä kaksikymmentä vuotta ja piirsi Blubbyaan. Hän lopetti yhtäkkiä keskellä störyä. Ja irtisanomisen täytyy tapahtua puoli vuotta etukäteen. Synopsis oli ilmeisesti kadonnut, katkennut viidennenkymmenenteenkolmanteen sarjaan. Normaali pituus oli yleensä kahdeksankymmentä. Stein oli kysynyt miksi Allington ei voinut sommitella storya uudestaan. Ei, sitä hän ei voinut. Eikö hän tahtonut, oliko hän unohtanut?

En tiedä, Fried sanoi, tämän jutun hoiti toinen osasto. Älkää välittäkö siitä, jatkakaa siitä mihin hän lopetti ja tehkää jotakin omaa mutta mieluummin niin että saumaa ei huomaa. Nimikirjoituksen voi jättää pois.

Nyt teevesi kiehuu. Stein nosti kattilan pois ja irrotti pistokkeen, otti alas kupin ja sokerin jotka oli löytänyt eräältä hyllyltä, lusikka ei ollut. Teepusseja hänellä oli itsellään.

Kuusi päivää myöhemmin Fried tuli sisään ja sanoi että nyt oli asia päätetty. Stein oli saanut homman ja sopimus kirjoitettaisiin lähipäivinä. Seitsemäksi vuodeksi. Johto oli ollut hyvin tyytyväinen mutta halusi vieläkin muistuttaa siitä että jännitystä oli tehostettava. Fried näytti väsyneeltä, selosi siinä ja hymyili pehmeillä, epämääräisillä kasvoillaan,

hän tuli Samuel Steinin luokse ja puristi hänen olkapäätään ja kosketti kevyesti hänen olkapäätään kuin rohkaisten ja suojellen.

Sehän oli hauskaa, Stein sanoi. Todella hauskaa. Voitteko te käyttää sitä mitä olen tehnyt vai aloitanko alusta?

Ei, ei mitenkään, siihen meillä ei ole aikaa. Me heitämme materiaalin sisään sellaisenaan ja te lisäätte vauhtia niin että ainesta kerääntyy kahdeksi kuukaudeksi eteenpäin.

Sanokaa minulle eräs asia, sanoi Stein, tekikö hän työtä tässä huoneessa?

Allington?

Niin, Allington.

Kyllä tämä oli hänen huoneensa. Eikö se soviin hyvin että te jatkatte hänen elämäntyötään samassa huoneessa?

Täällä on paljon hänen tavaroitaan. Vaikka en ole halunnutkaan penkoa liikaa. Tuleeko hän hakemaan ne pois?

Huolehdiin siitä että ne viedään, sanoi Fried. Täällä on tosiaan ahdasta. Pyydän jonkun toimittamaan kaiken pois.

Samuel Stein kysyi: Onko Allington kuollut?

Ei, ei, ei tietenkään.

Hän siis sairastui.

Hyvä mies, älkää huolehtiko, Fried vastasi. Hän on aivan OK. Ja nyt saan vain toivottaa teille onnea työssänne. Alussa Stein työskenteli koskematta mihinkään huoneessa. Hänen ensimmäinen sarjansa julkaistiin ilman signeerausta eikä kukaan huomannut eroa. Allington ei ollut muuten signeerannut toi-

tään viimeisten kolmen sopimusvuoden aikana, se auttoi asia. Samuel Stein sai vauhdin kiihdytetyksi useamman sarjaan päivässä, hän oppi yhä enemmän ja enemmän. Hän oppi suunnittelemaan puolisen tusinaa piirrosta lyijykynällä ja tussaamaan ne kaikki yhteen menoon alkaen kokomustista pinnoista aamuisin. Kun hän oli päässyt hyvään alkuun hän tarttui yksityiskohtiin ja iltapäivällä kun hän oli täysin varma kädestään hän piirsi pitkät viivat tai taiteelliset jotka oli tehtävä nopeasti ja huolettomasti. Sitteen hän suunnitteli seuraavaksi erän. Hän lähestyi tasaisesti sovitua aikamarginaalia. Häntä oli onnitteltu kun ensimmäinen sarja tuli painosta eikä yleisö reagoinut mitenkään. Sinä päivänä hän oli alakuloinen mutta se meni ohi ja hän jatkoi tuntien rauhallista iloa siitä että teki hyvää työtä josta maksettiin kunnolla. Tuntui turvalliselta. Hänen ei tarvinnut alituisesti juosta näyttämässä piirtämiään kuvia eikä neuvotella epämääräisien vaativaisten kirjailijoiden kanssa, kolme neljä käyntiä jokaista kirjapäilystä kohti; tilauksen vastaanottaminen, kirjailijan tapaaminen, työn jättäminen ja odottaminen, palkkion nostaminen ja joskus oli vielä pistäydettävä kirjapainossa pari kertaa tarkistamassa että värit täsmäsivät. Nyt meni kaikki kuin rasvattu. Hänen ei edes tarvinnut toimittaa sarjoja perille, hän jätti päivän piirrookset pöydälleen ja joku nouti ne illalla. Palkkio oli nostettavissa kassasta joka toinen viikko. Friediä hän ei nähnyt enää, vain pari kertaa portaisa.